

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, alueiden komitealle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle – Toimintasuunnitelma pk-yritysten rahoituksen saannin parantamiseksi”

COM(2011) 870 final

(2012/C 351/10)

Esittelijä: **Anna Maria DARMANIN**

Toinen esittelijä: **Ronny LANNOO**

Euroopan komissio päätti 7. joulukuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, alueiden komitealle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle – Toimintasuunnitelma pk-yritysten rahoituksen saannin parantamiseksi

COM(2011) 870 final.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 30. elokuuta 2012.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. syyskuuta 2012 pitämässään 483. täysistunnossa (syyskuun 19. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 174 ääntä puolesta ja 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti EU:n toimintasuunnitelmaan pk-yritysten rahoituksen saannin parantamiseksi aikana, jolloin monien Euroopan maiden talousnäkymät ovat epävarmat. ETSK katsoo Euroopan talouden elpymisen edellyttävän, että pk-yrityspolitiikka on tärkeällä sijalla eurooppalaisten päättäjien asialistalla. Se antaakin selkeän tukensa EU:n toimielinten pyrkimyksille lisätä finanssijärjestelmän muutoksensietokykyä, jotta järjestelmä voi palvella reaalityä.

1.2 ETSK huomauttaa, että määrätietoisten toimien onnistumiseksi tarvitaan jäsenvaltioiden kiistatonta osallistumista. ETSK kehottaaakin niitä panemaan toimintasuunnitelman täytäntöön ja ottamaan käyttöön kaikki mahdolliset mekanismit pk-yritysten tukemiseksi niin, että keskitytään Eurooppa 2020 -strategian painopisteisiin. Jäsenvaltioiden olisi esimerkiksi kehitettävä takuurahastoja ja parannettava rakennerahastojen käyttöä rahoitusvälineissä.

1.3 ETSK ottaa huomioon, että lainarahoitus on ja tulee jatkossakin olemaan yksi yleisimmistä käytetyistä pk-yritysten kehittämiskeinoista. Tätä ajatellen komitea antaa kaiken tukensa sääntely- ja rahoitustoimenpiteille, joiden tavoitteena on vahvistaa pk-yritysten kasvun edistämiseksi käytettäviä velkarahoitus- ja takausvälineitä.

1.4 Komitea korostaa, että Basel III -ehdotukset on pantava EU:ssa asianmukaisesti toimeen tulossa olevalla neljännellä vakavaraisuusdirektiivillä (CRD IV, *Capital Requirements Directive*), jotta vältetään reaalityalouden rahoitukseen kohdistuvat haittavai-
kutukset.

1.5 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ehdotuksiin tehostaa riskipääomajärjestelyjä EU:ssa. Tämä on oleellisen tärkeää

merkittävän uuden sysäyksen antamiseksi EU:n riskipääomamarkkinoille, jotta voidaan korjata markkinoiden puutteet ja poistaa sääntelyesteet ja tehdä siten riskipääomainvestoinneista nykyistä houkuttelevampia yksityisille sijoittajille.

1.6 Eurooppalaisten pk-yritysten kirjo on laaja, eikä kenttä ole yhtenäinen. Rahoituksen saannin parantamista koskeviin aloitteisiin tulee sisältyä koko joukko erilaisia ja innovatiivisia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan todella saada kosketus tähän monipuoliseen toimijaryhmään ja ottaa huomioon kunkin tahon ominaispiirteet. Esimerkiksi yhteiskunnallisilla yrityksillä ja vapailla ammatinharjoittajilla on erilaiset oikeudelliset muodot ja toimintamallit kuin ”perinteisillä” yrityksillä, mikä tekee niiden rahoituksensaannista vielä mutkikkaampaa, koska rahoitusalan toimijat eivät aina tunnusta tai ymmärrä kyseisiä muotoja ja malleja.

1.7 Lisäksi tulee tehostaa hybridipääomajärjestelyjä, jotka tarjoavat vaihtoehdon pankkilainoille. On edistettävä uusien rahoitusalan toimijoiden ja uusien, sekä innovatiivisia rahoitusratkaisuja että yritysneuvontaa tarjoavien välittäjien tuloa markkinoille. Yksi hyvä esimerkki on joukkorahoitus, ja toinen harkinnan arvoinen vaihtoehto voisi olla osallistava pankkitoiminta.

1.8 ETSK korostaa, että EIP-ryhmän tulee olla – tiiviissä yhteistyössä Euroopan komission kanssa – keskeisessä roolissa tehtäessä investointeja pk-yrityksiin; tässä yhteydessä tulee käyttää kaikkia mahdollisia yleisiä ja kohdennettuja välineitä. EIP:n välittäjien tulee tehostaa viestintää EIP:n pk-yrityksille tarjoamasta lainoituksesta yhteistyössä pk-yrityksiä edustavien organisaatioiden kanssa, jotta pk-yritykset saavat tietoa kyseisistä rahoitusjärjestelyistä.

1.9 ETSK panee merkille ehdotuksen seuraavan sukupolven rahoitusvälineiden (EU:n velkarahoitusväline ja oman pääoman ehtoinen EU:n rahoitusväline) yksinkertaistamisesta ja selkeyttämisestä tulevaa monivuotista rahoituskehystä koskevassa ohjelmassa. Komitea kannattaa ehdotuksia, sillä kyseisillä kahdella järjestelyllä on mittavat vipuvaikutukset.

1.10 ETSK pitää myönteisenä komission päätöstä edistää eri sidosryhmien vuoropuhelua markkinoiden kehityksen seuraamiseksi ja suositusten esittämiseksi siitä, miten pk-yritysten rahoituksen saantia voidaan parantaa. ETSK toivoo, että se kutsutaan säännöllisesti mukaan pk-yritysten rahoittamista käsittelevään foorumiin keskustelemaan ja esittämään konkreettisia ehdotuksia siitä, miten pk-yritysten rahoitusongelmia voidaan lievittää.

1.11 Komitea katsoo, että olisi paikallaan tehostaa yrittäjien täsmäkoulutusta, kuten sijoitushalukkuutta parantavia ohjelmia.

1.12 ETSK korostaa, että on parannettava pk-yritysten mahdollisuuksia hyödyntää niiden rahoituksen edistämiseksi EU-, jäsenvaltio- tai aluetason välittäjien avulla toteutettavia EU:n ohjelmia. Ohjelmien onnistumisen kannalta keskeisiä ovat avoimet, ymmärrettävät ja johdonmukaiset menettelyt kaikilla tasoilla.

2. Komission ehdotus

2.1 Toimintasuunnitelman mukaan pk-yritysten rahoituksen tehostamisen suurimmat pullonkaulat ovat

- lainojen saatavuus
- riskipääoman saatavuus
- pääsy pääomamarkkinoille.

2.2 Lisäksi asiakirjoissa kuvaillaan toimenpiteitä, jotka vuosina 2007–2012 on toteutettu sen varmistamiseksi, että pk-yritykset saavat rahoitusta. Niitä ovat

- kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelma
- määrärahojen osoittaminen EIP:lle pk-yritysten lainoittamista varten
- koheesiopolitiikan varat
- seitsemännen puiteohjelman riskinjakorahoitusväline.

2.3 Komissio määrittelee joukon toimenpiteitä pk-yritysten rahoituksen sujuvoittamiseksi. Niihin kuuluu

- sääntelytoimenpiteitä

- rahoitustoimenpiteitä luottojen ja riskipääoman saannin parantamiseksi EU:n laajuisesti
- toimenpiteitä pk-yritysten toimintaympäristön parantamiseksi.

3. Yleiset huomiot ja kommentit

3.1 Euroopan keskuspankki (EKP) julkaisee säännöllisesti tiiviissä yhteistyössä Euroopan komission kanssa euroalueen pk-yritysten rahoituksensaantia kartoittavan kyselyn (*Survey on the access to finance of small and medium-sized enterprises [SMEs] in the euro area*) ⁽¹⁾ tulokset. Viimeisimmän kyselyn tulosten perusteella euroalueen pk-yritysten ulkoisen rahoituksen tarve kasvoi loka-kuun 2011 ja maaliskuun 2012 välisenä aikana. Kyselyn tulokset osoittavat myös, että pankkilainojen saanti vaikutui edelleen, mutta jäsenvaltioiden välillä on eroja ⁽²⁾. Kaiken kaikkiaan yritykset kertoivat pankkilainojen saatavuuden heikenneen. Kyselyn tulosten mukaan lainahakemusten hylkäysprosentti on hieman noussut. Niiden vastaajien osuus, jotka ilmoittivat suurimmaksi ongelmakseen rahoituksen saannin, on kuitenkin pysynyt lähes ennallaan. ETSK kehottaa tämän valossa komissiota varmistamaan, että vaihtoehtoisia rahoituskeinoja voidaan hyödyntää täysipainoisesti.

3.2 ETSK tähdentää, että kyselyjä tulee aina seurata tarkasti, jotta niihin voidaan reagoida viipymättä ehdottamalla kohdenettuja poliittisia toimenpiteitä. Seuranta voidaan täydentää pk-yritysten rahoittamista käsittelevän foorumin, jäsenvaltioiden ja pk-yrityksiä edustavien organisaatioiden tarjoamien tietojen avulla. Komission olisi suoritettava seuranta niin, että ETSK ja kansalaisyhteiskunta pääsevät osallistumaan siihen.

3.3 ETSK kannattaa komissiossa tekeillä olevaa selvitystä pk-yrityksen määritelmän arvioimiseksi ja kehottaa kiinnittämään erityishuomiota mikroyrityksiin ja pieniin yrityksiin. ETSK muistuttaa komissiota siitä, että yhtenä painopisteenä on oltava rahoitustoimenpiteiden räätälöiminen erimuotoisia ja -kokoisia pk-yrityksiä varten ⁽³⁾ (vain muutamina esimerkkeinä mainitakoon perheytykset, vapaat ammatinharjoittajat ja yhteiskunnalliset yritykset). Komissiota pyydetäänkin ottamaan pk-yritysten kehitystä tukevia rahoitusohjelmia laatiessaan huomioon yritysten erilaiset ominaispiirteet ja kiinnittämään erityishuomiota mikroyrityksiin. Komission tulee pyrkiä ehkäisemään kaikenlainen syrjintä, sillä pk-yritysten tarpeisiin ei ole yhtä, kaikille sopivaa vastausta.

4. Erityishuomiot ja kommentit sääntelytoimenpiteistä

4.1 Riskipääoman sääntely

4.1.1 ETSK puoltaa yhdenmukaistetun järjestelmän luomista riskipääomarahastojen rajatylittäville toimille. Ehdotus on kannatettava, sillä se todennäköisesti korjaa jonkin verran

⁽¹⁾ Kyselykierros suoritettiin vuonna 2012 helmikuun 29. ja maaliskuun 29. päivän välisenä aikana. Otos oli 7 511 yritystä euroalueelta.

⁽²⁾ Em. lähde, tarkat luvut s. 14–15.

⁽³⁾ EUVL C 318, 23.12.2009, s. 22; EUVL C 376, 22.12.2011, s. 51.

markkinoiden puutteita. Tarkoituksena on nimittäin luoda "EU-passi", jonka ansiosta EU:ssa toimivat riskipääomarahastot voivat markkinoita tuotteitaan ja kerätä pääomaa koko Euroopan laajuisesti. ETSK on esittänyt huomioita aiemmassa, riskipääomia käsittelevässä lausunnossaan ⁽⁴⁾ ja pyytää komissiota ottamaan ne huomioon.

4.1.2 ETSK antaa voimakkaan tukensa vuonna 2012 tehtävälle komission tutkimukselle vakauden valvontaa koskevan sääntelyn ja pankkien ja vakuutusyhtiöiden toteuttamien riskipääomainvestointien välisestä suhteesta. Siinä tulisi arvioida, syntykö tällaisten välineiden johdosta suurten kansainvälisten pankkien oligopoli tai tuleeko niitä muuttaa keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä.

4.1.3 Enemmistö pk-yrityksistä on pieniä (alle 10 työntekijän) yrityksiä, ja ETSK kehottaaakin komissiota kiinnittämään erityishuomiota mikrotason riskipääomaa tarjoaviin rahastoihin. Tällaiset rahastot sijoittavat yrityksiin, joiden toteuttamat hankkeet eivät ole riittävän houkuttelevia tavanomaisille pääomasijoittajille mutta jotka ovat liian suuria tai riskipitoisia pääoman saamiseksi tavanomaisilta luotonantajilta. Kyseiset rahastot vahvistavat yrityksen pääomapohjaa ja kehittävät yrittäjän liiketoimintaosaamista opastamalla häntä koko investointijakson ajan ⁽⁵⁾. Jäsenvaltioita kehoitetaan esittämään erityisten verotustoimenpiteiden kaltaisia keinoja, joiden avulla voitaisiin luoda kannustimia kehittää kyseisenlaisia rahastoja rahoitusvajeen täyttämiseksi.

4.2 Verouudistukset

4.2.1 Komitea suhtautuu myönteisesti komission ehdotuksiin rajatylittävien riskipääomasijoitusten verotuksen uudistamisesta. Se kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita esittämään samanaikaisesti myös selkeitä toimenpiteitä veronkierron ja veropetosten torjumiseksi.

4.2.2 Komission olisi rajatylittäviä liiketoimia haittaaviin veroesteisiin puuttumisen lisäksi myös varmistettava, että jäsenvaltiot edistävät pk-yritysten rahoitusjärjestelyjä koskevia verouudistuksiaan.

4.2.3 Eräissä jäsenvaltioissa jo sovellettavia hyviä toimintatapoja olisi tutkittava ja otettava käyttöön EU:n laajuisesti sekä välitettävä pk-yrityksille ⁽⁶⁾. Useissa maissa on jo verokannustinpaketteja. Esimerkkinä voidaan mainita Belgian Flanderi, jossa otettiin muutama vuosi sitten käyttöön kaikkia osapuolia hyödyttävä lainajärjestely (*win-win-loan*), jonka avulla yksityiset ihmiset voivat lainata rahaa pk-yrityksille ja saada tämän johdosta veronhuojennuksen. Toinen hyvä esimerkki on Alankomaissa käytössä oleva järjestelmä, joka tunnetaan Tante Agaath -lainana ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ EUVL C 191, 29.6.2012, s. 72.

⁽⁵⁾ Ks. esim. *Financités*: <http://www.financites.fr/>.

⁽⁶⁾ Ks. EBAN:n raportti *Tax Outlook 2010 Executive Summary* – <http://www.eban.org/resource-center/publications/eban-publications>.

⁽⁷⁾ Tante Agaath -järjestelmä (http://www.tanteagaath.nl/agaath_regeling.htm).

4.2.4 Kasvatavat pk-yritykset voivat myös saada aitoa hyötyä verovapautuksista, kuten Ranskassa sovellettavasta laista, jonka nojalla pk-yrityksiin sijoittavat saavat huojennuksen varallisuusverosta ⁽⁸⁾. ETSK kannattaa tällaisia järjestelyjä sikäli kuin verovapautus on suuruudeltaan kohtuullinen eikä heikennä panostuksia muihin yhtä tärkeisiin aloihin.

4.3 Valtiontukisäännöt

4.3.1 ETSK kannattaa suunnitteilla olevaa valtiontukiudistusehdotusta, jonka tavoitteena on yksinkertaistaa nykyisiä valtiontukisääntöjä pk-yritysten osalta. Komitea panee merkille, että komissio aikoo tarkistaa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ja eräät valtiontukiohjeet, kuten riskipääomaa koskevat valtiontukiohjeet, Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamiseksi. ETSK vetoaa kyseisten sääntöjen parantamisen, yksinkertaistamisen ja selventämisen puolesta ja kehottaa komissiota varmistamaan, että valtiontukea käytetään vain markkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseen.

4.4 Pk-yritysten markkinoiden ja listautuneiden pk-yritysten erottuvuuden parantaminen

4.4.1 ETSK on tyytyväinen siihen, että rahoitusmarkkinadirektiivin avulla pyritään luomaan homogeeniset pk-yritysten kasvumarkkinat ja tekemään niistä houkuttelevat sijoittajille luomalla pk-yritysten kasvumarkkinoiden alaluokka. ETSK ehdottaa ⁽⁹⁾ kuitenkin erityisten säännösten ja toimenpiteiden laatimista kyseisen toimen tehokkaan ja tuloksekkaan toteutuksen varmistamiseksi.

4.5 Listautuneiden pk-yritysten raportointivelvollisuudet

4.5.1 Komissiota ja jäsenvaltioita kehoitetaan karsimaan listautuneisiin pk-yrityksiin EU:ssa sovellettavia tilinpäätössääntöjä ja raportointivelvollisuuksia. Komitea kiinnittää huomiota siihen, että komissio on esittänyt ehdotuksen direktiiviksi tilinpäätösdirektiivien yksinkertaistamisesta ja muuttamisesta ja samaan aikaan myös ehdotuksen avoimuusdirektiivin tarkistamisesta. ETSK muistuttaa komissiota kahden vuoden 2012 alussa antamansa lausunnon ⁽¹⁰⁾ huomioon ottamisesta ja katsoo, että pk-yritysten tulee vapauttaa resursseja investoidakseen liiketoimintaansa kasvun varmistamiseksi jatkossakin.

4.6 Basel III -sääntöjen tuleva täytäntöönpano ja sen vaikutukset pk-yritysten rahoitukseen

4.6.1 EU:n tulee pysyä kansainvälisellä tasolla sovittujen finanssisääntelyuudistusten täytäntöönpanon edelläkävijänä. ETSK huomauttaa kuitenkin, että erilaisista Basel III:n täytäntöönpanon johdosta EU:ssa voimaan tulevista pääomavaatimuksista, joista keskustellaan parhaillaan (CRD IV ja CRR [vakavaraisuusasetus, *Capital Requirements Regulation*]), saattaa aiheutua pk-yrityksille monenlaisia ongelmia ⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ <http://pme.service-public.fr/actualites/brevs/reduction-isf-pour-investissements-pme.html>.

⁽⁹⁾ EUVL C 191, 29.6.2012, s. 80.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 143, 22.5.2012, s. 78; EUVL C 181, 21.6.2012, s. 84.

⁽¹¹⁾ EUVL C 68, 6.3.2012, s. 39.

4.6.2 ETSK kannattaakin EU:n toimielinten pyrkimyksiä lisätä finanssijärjestelmän muutoksensietokykyä, jotta voidaan välttää kriisien toistuminen. Rahoitusmarkkinoiden sääntelyä ei siten kuitenkaan voida lisätä pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen kustannuksella. ETSK antaa täyden tukensa Euroopan parlamentin toukokuussa 2012 hyväksymälle Karasin mietinnölle, joka on uusi askel oikeaan suuntaan pyrittäessä pääomavaatimuksia koskevien Basel III -sääntöjen järkevään ja toteuttamiskelpoiseen täytäntöönpanoon EU:ssa.

4.6.3 ETSK panee merkille, että komissio aikoo kuulla Euroopan pankkiviranomaista (EPV) 24 kuukauden kuluessa uuden direktiivin (CRD IV) voimaantulosta ja että EPV laatii kertomuksen luotonannosta pk-yrityksille ja luonnollisille henkilöille. Komitea vetoaa komissioon, jotta se osallistuisi täysipainoisesti riskipainotuksen tarkistamiseen esittämällä kantansa kertomukseen, joka on määrä toimittaa neuvostolle ja Euroopan parlamentille.

4.7 Maksuviivästäysdirektiivi

4.7.1 Komission pyrkimyksenä on, että maksuviivästäysdirektiivi saatetaan osaksi kansallisia lainsäädäntöjä maaliskuun 16. päivään 2013 mennessä. ETSK kehottaa painokkaasti jäsenvaltioita ryhtymään toimiin sen varmistamiseksi, että pk-yritykset voivat hyödyntää järjestelmää tätä nopeammin. Lisäksi komission on erittäin tärkeää valvoa, että direktiivi saatetaan kaikissa jäsenvaltioissa ajoissa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komission tulee myös seurata hyvin tarkasti, miten jäsenvaltiot panevat täytäntöön 4 artiklan 5 kohdan, jossa niille annetaan mahdollisuus pidentää tarkistusmenettelyä yli 30 päivän edellyttäen, ettei se ole velkojan kannalta selvästi kohtuutonta. Komission olisi valvottava tarkasti jäsenvaltioita, jotteivät ne hyödyntäisi kyseistä artiklaa maksujen keinotekoisesti viivästyttämiseksi, semminkin kun viranomaisilta perittävien maksujen viivästyminen vaikuttavat merkittävästi pk-yritysten kassavirtaan ja maksuvalmiuden hallintaan.

4.7.2 ETSK kehottaa EU:n toimielimiä näyttämään mallia ja maksamaan alihankkijoilleen ajoissa sekä olemaan sälyttämättä niille tarpeettomia hallinnollisia ja taloudellisia rasitteita.

4.8 Eurooppalaiset yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneet rahastot

4.8.1 ETSK suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen asetukseksi eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista ja muistuttaa komissiota siitä, että tarve parantaa yhteiskunnallisten yritysten mahdollisuuksia saada riittävä pääoma tulee nostaa asialistalla korkealle. ETSK on ilmaissut asiaan kantansa aiemmin vuonna 2012 antamassaan lausunnossa ⁽¹²⁾. Yhtenä haasteena on, että salkkuyritysten sosiaaliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset tulee määritellä ja niistä tulee raportoida. ETSK suosittaa laatimaan EU-tasolla yhteisen tutkimuksen, jossa kehitellään kriteerejä ja mittareita näiden kysymysten ratkaisemiseksi. Komitea tähdentää komissiolle, että

kyseisenlaiset rahastot voivat olla vain yksi monista kipeästi kaivatuista rahoitusvälineistä, joita on edelleen kehitettävä.

4.8.2 Lisäksi ETSK kehottaa jäsenvaltioita parantamaan erilaisten yhteiskunnallisen yrittämisen muotojen tunnistamista. Vahvemman tunnistuksen johdosta näiden yritysten saamien luottojen riskipainotus pienenesi eivätkä ne enää olisi tältä osin heikommassa asemassa kuin tavanomaiset yritykset.

5. Erityishuomiot ja kommentit pk-yrityksille suunnatuista EU:n rahoitustoimenpiteistä

5.1. Komitea on täysin tietoinen siitä, että useat – etenkin pienet – pk-yritykset ovat ulkoisen rahoituksen osalta jatkossakin riippuvaisia lähinnä luotoista.

5.2 ETSK on tyytyväinen siihen, että EIP myöntää vilkkaasti pk-yrityslainoja; ne ovat yksi tärkeimmistä pk-yrityksille suunnatuista EU-tason luototusvälineistä. Komitea tunnustaa taloudellisen edun, jonka nämä pk-yrityksille lainakustannusten pienentämiseksi välitetyt lainat tuottavat. ETSK kehottaa EIP:tä jatkamaan luotonantoa ja raportoimaan säännöllisesti toiminnan tuloksista. Jotta odotettuihin tuloksiin päästään, välittäjäpankkien tulee tehostaa viestintäänsä tiiviissä yhteistyössä pk-yrityksiä edustavien organisaatioiden kanssa, jotta pk-yritykset saisivat paremmin tietoa kyseisistä lainoista.

5.3 Yhtä tärkeää on tukea pk-yritysten laajalle kirjolle monesti paremmin soveltuvien uusien välitysmuotojen syntyä. Osuustoiminnallisesta ja sosiaalisesta pankkitoiminnasta saadut kokemukset ovat arvokkaita, sillä tällainen toiminta tarjoaa räätälöityä taloudellista tukea, johon kytkeytyy usein muita tukipalveluja.

5.4 ETSK kehottaa komissiota laajentamaan oman pääoman ehtoisia tai sen luonteisia investointeja koskevia riskinjakojärjestelyjä tiiviissä yhteistyössä EIP-ryhmän kanssa sekä tukemaan yritysten yhteisten joukkovelkakirjalainojen liikkeeseen laskemista. Mitä oman pääoman luonteisten investointien markkinoihin tulee, ETSK kehottaa komissiota ja EIP-ryhmää erityisesti tutkimaan keinoja parantaa välirahoitusta ja tarkastelemaan uusia välirahoitustuotteita, kuten välirahoituslainatukua.

5.5 ETSK suosittaa, että Euroopan komissio jatkaa pk-yrityksiä edustavien organisaatioiden kanssa tiedon jakamista EU:n tarjoamista rahoitusjärjestelyistä, jotta voidaan parantaa niiden tunnettuutta ja varmistaa niiden nopea käyttöönotto etenkin kehityksessä vielä jäljessä olevissa jäsenvaltioissa. Koska pk-yritysten rahoitus voidaan nähdä yhtenä kasvusopimuksen tärkeimmistä välineistä, aihetta olisi käsiteltävä asianmukaisesti kansallisissa uudistusohjelmissa.

⁽¹²⁾ EUVL C 229, 31.7.2012, s. 55.

5.6 Komitea katsoo, että erityishuomiota olisi kiinnitettävä pk-yritysten tukemiseen yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskevan ohjelmaan (COSME) ja Horisontti 2020 -ohjelmaan sisältyvien pääoma- ja lainarahoitusvälineiden avulla. ETSK puoltaa painokkaasti COSME-ohjelman lainantakausjärjestelyssä (*loan guarantee facility*, LGF) asetetun ylärajan (150 000 euroa) korottamista, kuten komitea suosittelee kilpailukykyohjelmasta aiemmin antamassaan lausunnossa ⁽¹³⁾.

5.7 ETSK korostaa tarvetta laatia koheesiopolitiikan säännökset sellaisiksi, että ne palvelevat pk-yritysohjelmien sujuvaa ja tehokasta toteuttamista, sillä nykyinen kehys ei ole riittävän kannustava. ETSK pitää valittavana, että EU:n nykyiset rahoitussäännökset ovat liian raskaita tai liian monimutkaisia ja aiheuttavat siten ongelmia jäsenvaltioissa toimiville välittäjille, joiden on sovellettava niitä. Koheesiopoliittisten rahoitusvälineiden käytön paremmalle valvonnalle on todellakin selvä tarve ⁽¹⁴⁾.

5.8 On myös tärkeää siirtyä hankerahoituksesta vakaammalla pohjalla oleviin rahoitusvälineisiin, jotta vältetään riippuvuus julkisesta rahoituksesta. Tähän liittyen komission olisi opastettava hyviin toimintatapoihin eri rahoituslähteiden yhdistämisessä ja hyödyntämisessä pk-yrityksen elinkaaren kaikissa vaiheissa.

5.9 ETSK panee merkille ehdotuksen pk-yritysten rahoitussensaannin helpottamisesta pitkällä aikavälillä uusien rahoitusvälineiden (EU:n velkarahoitusväline ja oman pääoman ehtoinen EU:n rahoitusväline) avulla. Tämä tapahtuu monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa erityisesti tähän tarkoitukseen luotujen mekanismien avulla. ETSK arvioi, että rahoitusvälineiden avulla voidaan yhdistämällä eri lähteistä saatavia resursseja edistää investointeja markkinoiden havaittujen puutteiden korjaamiseksi sekä saavuttaa mittakaavaetuja ja minimoida epäonnistumisriski sellaisilla aloilla, joilla yksittäisten jäsenvaltioiden olisi hankalaa saavuttaa vaadittu kriittinen massa. Siksi ETSK kehottaa komissiota toteuttamaan uuden sukupolven rahoitusvälineet nykyisistä välineistä (CIP-ohjelman rahoitusvälineet, riskinjakorahoitusväline) saadun kokemuksen pohjalta. On tärkeää laatia asianmukaiset säännöt sekä huolehtia opastuksesta ja standardoinnista markkinoiden vaatimusten ja parhaiden toimintatapojen mukaisesti, jotta ei synny päällekkäisyyksiä ja jotta voidaan yksinkertaistaa täytäntöönpanosääntöjä ja edistää siten tehokkuutta ja talouskuria. ETSK korostaa, että asianmukainen valvonta, raportointi ja tarkastus sekä hyvä hallintotapa ovat äärimmäisen tärkeitä sen varmistamiseksi, että EU:n resursseja käytetään aiottuihin tarkoituksiin.

6. Erityishuomiot ja kommentit pk-yritysten toimintaympäristön parantamiseksi ehdotetuista toimenpiteistä

6.1 Pk-yritysten tiedonsaannin ja viestinnän helpottaminen

6.1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotukseen rahoituksen välittäjien tiedonsaantimahdollisuuksien parantamisesta ja

pankkien ja rahoituslaitosten kannustamisesta tarjoamaan asiakkailleen kaikki tarvittavat rahoituksen saantia helpottavat välineet. Lisäksi ETSK pitää tärkeänä tehostaa pk-yrityksille suunnattua rahoituskoulutusta. Jäsenvaltioita kannustetaan voimakkaasti osallistumaan tähän luomalla pk-yrityksille erityisiä sijoitushalukkuutta parantavia ohjelmia tiiviissä yhteistyössä pk-yrityksiä edustavien organisaatioiden kanssa.

6.1.2 Yksi keskeisistä valtaosaa pk-yrityksistä vaivaavista ongelmista on erityisesti niitä varten räätälöidyn neuvonnan puute. ETSK kannattaa Yritys-Eurooppa-verkoston (*Enterprise Europe Network*, EEN) periaatetta ja roolia mutta katsoo, että sen tarjoamat mahdollisuudet olisi hyödynnettävä kokonaisuudessaan ⁽¹⁵⁾. ETSK ehdottaa myös verkoston rahoitusneuvontavalmiuksien parantamista. Komitea korostaa kuitenkin, että pk-yrityksiä edustavat organisaatiot on nivottava tiiviisti myös tähän kampanjaan ja että se olisi suunniteltava pk-yritysten monimuotoisuutta korostavaksi.

6.2 Pk-yritysten rahoitusmarkkinoiden seurannan ja tiedonkeruun parantaminen

6.2.1 Komitea toteaa, että komissio on jo toteuttanut tähän aiheeseen liittyviä toimia (pk-yritysten rahoitussensaantia koskevat kyselyt ja pk-yritysrahoitushakemisto). Komitea on tyytyväinen komission ehdotukseen tiivistää yhteistyötä pankkiyhdistysten liittojen kanssa ja konsultoida muita tahoja (EKP, EPV). ETSK kehottaa kutsumaan mukaan myös pk-yrityksiä edustavia organisaatioita ja jäsenvaltiotason elimiä. ETSK pitää valittavana, ettei toimintasuunnitelmassa mainita yhteistyön voimistamista kansainvälisten organisaatioiden, esim. OECD:n, kanssa rahoituksen saatavuutta koskevan tiedon ja tilastojen ⁽¹⁶⁾ laatimiseksi.

6.3 Laatuluoitus

6.3.1 Pelkät määrälliset luokitusmallit eivät usein sovellu pk-yritysten arviointiin, koska ne ovat liian jäykkiä. Laadullisten tekijöiden käyttäminen yleisen määrällisen analyysin lisäksi on erittäin toivottavaa. Pankit voisivatkin harkita pk-yritysten luotokelpoisuuden arvioinnissa käyttämiensä luokitusmenetelmien tasapainottamista niin, että pankkisuhteelle annetaan riittävä painoarvo. Tätä asiaa tulee edistää myös parhaiden toimintatapojen vaihdon avulla. ETSK pahoittelee sitä, että osa pankeista näyttää karttavan ajatusta laatuluoituksesta sen edistämisen sijasta.

6.4 Bisnesenkelit ja muut alkuvaiheen toimijat

6.4.1 ETSK pitää tärkeänä esimerkiksi yhteyden luomista bisnesenkeliä ja alkuvaiheen riskipääomarahastojen sekä myöhemmän vaiheen riskirahastojen välille, jotta varmistetaan innovoinnin rahoitusketjun toimivuus. Lisäksi on erittäin kannatettavaa toteuttaa aloitteita, joiden avulla lisätään bisnesenkeliä, riskipääomarahastojen ja paikallisten yrittäjien välistä aluetason vuoropuhelua.

⁽¹³⁾ EUVL C 181, 21.6.2012, s. 125.

⁽¹⁴⁾ Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus nro 2/2012 "Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamat rahoitusvälineet pk-yrityksille" – <http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/13766780.PDF>.

⁽¹⁵⁾ EUVL C 376, 22.12.2011, s. 51; EUVL C 181, 21.6.2012, s. 125.

⁽¹⁶⁾ Esimerkkeinä mainittakoon *Financing SMEs and Entrepreneurs 2012: an OECD scoreboard* (http://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/financing-smes-and-entrepreneurship_9789264166769-en).

6.4.2 Olisi tutkittava ja sovellettava innovatiivisia lähestymistapoja riskirahoitukseen. Yksi sellainen on joukkorahoitus, jossa kansalaiset – eivät pankit tai erikoisasiantuntijat – sijoittavat pk-yrityksiin verkkosivuston välityksellä eivätkä pörssissä.

6.4.3 Räättälöityjä hybridipääomajärjestelyjä⁽¹⁷⁾, jotka koostuvat avustuksista, pääoma- ja lainarahoituksesta (kuten osakkuuslainat), olisi tehostettava, sillä ne soveltuvat pk-yrityksille paremmin sekä alkuvaiheissa että niiden koko elinkaaren aikana.

7. Muut suositukset pk-yritysten rahoituksen varmistamiseksi

7.1 Pankkialan parhaat toimintatavat

7.1.1 Olisi harkittava sellaisen kehyksen laatimista, jossa riskien ja voittojen jakamiseen perustuvaa filosofiaa noudattavia laitoksia voitaisiin kannustaa lainanantoon, sillä se voisi varmasti hyödyttää pk-yrityksiä. Komission olisi pohdittava vakavasti osallistavan pankkitoiminnan kaltaisia ilmiöitä. ETSK toivoisi, että komissio laatii vihreän kirjan, jonka pohjalta käynnistetään EU-tason keskustelu osallistavasta pankkitoiminnasta. Muun muassa Yhdistyneen kuningaskunnan, Ranskan, Saksan, Italian, Luxemburgin ja Maltan tekemät erilliset aloitteet ovat myönteisiä, mutta ne saattavat haitata rahoituspalvelualan yhdentymisen jatkumista EU:ssa. Erillisillä koordinoimattomilla aloitteilla ei ehkä myöskään tehokkaimmin saavuteta tuloksia, joihin tämäläisillä rahoituksella voidaan päästä esimerkiksi riskin- ja voitonjaossa sekä sosiaalisten näkökohtien huomioon ottamisessa rahoituksessa. Mikrorahoituksen edistäminen niin, että laaditaan nimenomaan islamilaista rahoitusta koskevia investointipolitiikkoja, voisi niin ikään avata mahdollisuuksia uudentyypiselle yritystoiminnalle ja auttaa torjumaan köyhyyttä tietyillä alueilla. Tähän liittyen olisi laadittava komission tiedonanto, jossa ennakoidaan, tarkastellaan ja edistetään vaihtoehtoisia rahoitusmenetelmiä. Näin varmistettaisiin, että ne ovat samassa asemassa muiden rahoitusmenetelmien – muun muassa tavanomaisen rahoituksen – kanssa.

7.1.2 ETSK panee merkille, että komissio on analysoinut luottoneuvojien tekemää työtä ja siitä saatuja tuloksia sekä ongelmia, joita pk-yrityksillä on lainarahoituksen löytämisessä⁽¹⁸⁾. ETSK kehottaa kaikkia jäsenvaltioita luomaan tällaisen tehtävän luotonantoprosessin avoimuuden parantamiseksi. Komitea panee merkille, että vakavaraisuusdirektiivin (CRD III) 145 artiklan 4 kohta ja ehdotetun vakavaraisuusasetuksen (CRD IV) 418 artiklan 4 kohta sisältävät säännöksiä, joiden nojalla pk-yritykset voivat pyytää pankeilta tietoa luokituksestaan ja pisteytyksestään. Nämä säännökset on tärkeää panna kaikilta osin täytäntöön käytännössä.

⁽¹⁷⁾ <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>.

⁽¹⁸⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1186&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

7.1.3 ETSK pyytää komissiota tutkimaan tilannetta ja varmistamaan että pankkialalla on riittävästi jäsenvaltioiden sisäistä ja välistä kilpailua pk-yritysten rahoitustuotteiden osalta. Ongelmana on edelleen esimerkiksi rahoitustappio (ks. jäljempänä), ja pienten yritysten tililuottojen korot ovat niin ikään pysyneet erittäin korkeina, vaikka EKP:n pankkirahoituskorot ovat historiallisen matalia. Suuret yritykset voivat hyödyntää vaihtoehtoisia ratkaisuja (kuten suoria lainoja), mutta tällaiset tuotteet eivät ole pienten yritysten käytettävissä.

7.1.4 Rahoitustappio: Monissa jäsenvaltioissa pankit perivät yrityksiltä maksuja, kun yritykset maksavat lainansa takaisin ennen sovittua määräaika. Kun laina maksetaan takaisin aikaisemmin kuin sopimuksessa määrätään, pankki perii tällaisen "rahoitustappiomaksun" hyvityksenä siitä, että se saattaa joutua sijoittamaan varat uudelleen matalammalla korolla kuin se olisi saanut, jos lainaa ei olisi maksettu takaisin odotettua aikaisemmin.

7.1.5 Ongelmana on kuitenkin, että rahoitustappiomaksut ovat usein varsin suuria. Niitä ei myöskään usein selosteta kovin selvästi sopimuksessa, jossa lisäksi viitataan tulevaisuuden korkotasoihin, jotka eivät ole vielä selvillä. Siksi yrityksen on erittäin vaikeaa arvioida lainan aikaistetun takaisinmaksun yhteydessä mahdollisesti perittävää rahoitustappiomaksua. Joka tapauksessa monet yritykset eivät ole edes tietoisia velvollisuudesta maksaa rahoitustappiomaksua.

7.1.6 Pankkien onkin erittäin tärkeää tiedottaa selvemmin tällaisista maksuista ennen sopimuksen allekirjoittamista. Lisäksi rahoitustappiomaksun enimmäismäärää tulisi rajoittaa ja sen tulisi olla kohtuullinen.

7.2 Pk-yritysten rahoituksen edistämiseksi toteutettavien EU:n ohjelmien tunnettuus ja hallinto

7.2.1 ETSK kannattaa sellaisen eri rahoituslähteitä koskevan yhdistetyn monikielisen verkkotietokannan luomista, johon kootaan pk-yritysten rahoituksensaannin helpottamiseen tähtäviä EU-, jäsenvaltio- ja aluetason toimenpiteitä. Komitea kehottaa komissiota levittämään laajasti laatimaansa käytännön opasta⁽¹⁹⁾, jossa on tietoa mahdollisuuksista hakea 27 jäsenvaltiossa saatavilla olevaa 50 miljardin euron julkista rahoitusta.

⁽¹⁹⁾ *Final Report – Evaluation of Member State Policies to facilitate Access to Finance for SMEs*, kesäkuu 2012, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/guide-to-funding/indirect-funding/files/evaluation-of-national-financing-programmes-2012_en.pdf.

7.2.2 ETSK katsoo, että Horisontti 2020 -ohjelmassa on erittäin tärkeää varata 15 prosenttia ohjelman kokonaisbudjetista tähän tarkoitukseen ja soveltaa yhtä yhtenäistä hallintorakennetta, jotta voidaan hyödyntää pk-yritysten koko innovointipotentiaali. Menettelyssä on tehtävä rahoitus- ja hallintokysymyksiin liittyviä parannuksia. Monilla EU:n rahoittamiin tutkimushankkeisiin osallistuvilla pk-yrityksillä on hankkeisiin osallistuessaan esimerkiksi edelleen valtavia vaikeuksia arvonlisäveron kanssa omissa maissaan. Tämä on hankkeisiin alusta lähtien osallistuville hyvin usein yksi suurimmista kompastuskivistä. Kaikissa jäsenvaltioissa olisi säädettävä selvät säännöt, joilla näitä velvoitteita lievennetään pk-yritysten osalta. Alv:n olisi oltava EU:n rahoittamissa hankkeissa kaikissa tilanteissa palautuskelpoista.

Bryssel 19. syyskuuta 2012

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON
